

John Ericsson Sällskapet Medlemsblad

Nummer 2 2003

John Ericsson i centrum under jubileumsår

Under hela 2003, 200 år efter födelseåret 1803, har uppfinnaren och konstruktören John Ericsson (1803-1889) stått i centrum för all verksamhet i John Ericsson Sällskapet, ett sällskap som för övrigt fyller tio år under 2004.

John Ericsson, som lämnade Sverige redan 1826, verkade större delen av sitt liv i Storbritannien och USA, där han avled 1889. 1890 fördes hans stoft med den amerikanska kryssaren Baltimore efter stora hedersbetygelser i New York till Stockholm, där också uppvakningen var omfattande kring Strömmen och Kungl Slottet. Sista vilan blev ett mausoleum på kyrkogården i Filipstad, där varje år hans minne hedras.

200-årsminnet av John Ericssons födelse den 31 juli 2003 har innehållit många stora programpunkter, en stor del i samarbete med Föreningen John Ericsson-jubileet År 2003. Denna förening bildades 2000 av olika institutioner och organisationer med intresse av John Ericsson. Ordförande har direktör Lennart Hagelin varit. Ett omfattande program skapades till minne av John Ericssons födelseår 1803 för att också återuppväcka det historiska och tekniska intresset kring John Ericsson.

Alla inslag i 200-årsminnet kan inte skildras i denna korta exposé över 2003, men huvudpunkterna finns med.

Symposium på Amerikanska Ambassaden

På initiativ av John Ericsson Sällskapet och med sekreteraren Alexandra Svernlövs kontakter arrangerades tillsammans med amerikanska ambassaden ett symposium om bärgningen av Monitor, pansarfartyget som

konstruerades av John Ericsson 1862. Ambassadören upplät sitt residens och intendenten John Broadwater vid the Monitor National Marine Sanctuary i North Carolina flög över från USA. Han höll ett mycket uppskattat föredrag och ett bildspel visades söndagen den 9 mars inför 125 personer. Föredraget upprepades vid universitetet i Karlstad den 10 mars.

Hallerdt hyllar Ericsson

En välskriven och vackert illustrerad bok om John Ericsson med titeln *Propellerns pionjär och Monitors mästare – glimtar av John Ericssons liv och verk* har författats av Björn Hallerdt. Exemplar kan beställas genom Sällskapet. Boken presenterades den 4 april i samband öppnandet av solenergiutställningen på Tekniska museet till John Ericssons minne. Fyra grundstenar: magi, teknik, vision och John Ericsson präglar denna lustfyllda, vederhäftiga och i vår tid mycket aktuella energiutställningen.

Ericsson föremål för sceniskt verk i Forsvik

I Forsvik, vid Göta kanals västgötagren, framfördes en av Lars Mullback regisserad teaterpjäs om John Ericssons liv vid kanalen och en utställning kompletterades och återinvigdes den 1 juni. Teaterchef är John Ericsson Sällskapets medlem m.m. Lars Bergström. Vid Norrkvarns sluss byggdes en miniatyr av denna kanaldel.

Jämtland firar bygdens son

Av Bengt Brugge

Spelet om John av Margareta Jönsson Runvik spelades av Ovikens Amatörförening med Sara Karlsson i regi på Fröjdholmen under Ovikenveckan 6-13 juli.

En central del av pjäsen handlar om kärleksaffären mellan John Eriksson, som han hette då, och Carolina Liljesköld, som bodde med familjen på Side gård. Ett 20 tal skådespelare medverkade och huvudrollerna hade Magnus Jenssen, respektive Anna Andersson. Också i Jämtland den 12 juli hölls en „Jubileumshögtid“ vid Wikners i Persåsen.

Kungligt i Filipstad

I Värmland firades John Ericssons 200 år extra mycket med kungaparets besök 26 juli i Filipstad och Henniehammar som höjdpunkt. Sällskapet höll sitt årsmöte före slaget vid Hampton Roads och Kjell-Åke Dahlberg omvaldes som ordförande. Årets svenskamerikan Marilyn Carlson Nelson hyllades och emigrantmonumentet i Sunne besöktes liksom Långbans Gruvby, där John Ericssons vagga förevisades.

Traditionsenligt ägde en högtidlig ceremoni rum vid mausoleet i Filipstad. Vid denna hyllades också Kjell Lagerström, nyss 90 år fyllda och utsedd till Sällskapets förste hedersledamot. Högtidstalare i Filipstad var Björn Hallerdt och i Henniehammar vid jubileumssupén vår ambassadör i Washington Jan Eliasson.

I Filipstad och Långban fanns utställningar om John Ericsson och en teaterpjäs uppfördes.

John Ericsson fyller 200 vid Nybroviken

Efter ett massivt och värdigt firande av John Ericsson i Värmland inför högtidlighållandet av uppfinnarens 200-åriga födelsedag den 31 juli vid Nybroviken i Stockholm var förväntningar stora både på väder och ceremoni vid den mäktiga statyn av John Ericsson.

John Ericsson Sällskapet och Odd Fellow-orden lägger sedan tio år tillbaka ned en krans vid statyn den 31 juli för att hedra minnet av Långbansonen. I år var över 200 gäster på plats och ytterligare 200 turister följde ceremonin när Dragontrumpetarkåren i uniform m/ä och till häst från Den beridna högvakten anlände och spelade Finska rytteriets marsch, Fehrberliner Reitermarsch och Gardeshusaren.

Tal hölls av vår ordförande Kjell-Åke Dahlberg, amerikanske försvarsattachén

Col. David Anderson, ordföranden i John Ericsson Society i New York Kjell Lagerström och den kanadensiske undervattensforskaren David Griffith som talade om betydelsen av dykningarna kring Monitor och det sjunkna Ericssonfartyget utanför Kanadas västkust. Han betygade sin stora värn för John Ericsson och betydelsen av de konstruktioner denne store uppfinnare gjorde för mer än 150 år sedan, bland annat den moderna fartygspropellern. Högtidligheten avslutades med lunch i Berns salonger i strålande högsommarväder på restaurangens takterrass.

Historiskt sjöslag vid Sjöhistoriska

Sjöslaget repriserades vid Sjöhistoriska museet den 16 augusti och närmare 1 000 personer kom trots regnvädret. Reklam gjordes för Sällskapet vid detta och många andra tillfällen under jubileumsåret. Ericssons lok Novelty visades upp av Järnvägmuseet i Gävle, där också en tävling mot Stevensons The Rocket ägde rum den 13 september.

Sjöhistoriska museet avslutar 200-årsminnet av John Ericssons födelse i november med ett internationellt symposium om de tekniska uppfinningar med marin anknytning som uppfinnaren skapade. Propellern och dess utveckling belyses liksom örlogsfartyg med Monitor som förebild och en undervattenskanon jämte marinarkeologi kring Monitor och varmlufts-fartyget Ericsson utanför Kanadas kust. Samarbete sker med Försvarshögskolans militärhistoriska avdelning.

John Ericsson i statstelevisionen

En TV-dokumentär (60 minuter) om John Ericssons liv, producerad av Bo G Erikson, visades i Vetenskapens värld i Sveriges Television den 18 augusti med repris den 23 augusti.

* * *

Bidrag från Riksbankens Jubileumsfond, Energimyndigheten, olika länsstyrelser, landsting och kommuner, privata stiftelser och många stora ideella insatser har format ett imponerande jubileumsår.

Erik Lidén
erik.liden@chello.se